

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MUŞ İL ÖZEL İDARESİ

2014 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2015

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	4
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI.....	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	9
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	10
8.	EKLER.....	16

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Muş İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2014 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Muş İl Özel İdaresi'nin 2014 yılı bütçesiyle 41.000.000,00 TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 67.108.777,11 TL 2013 yılından devreden ödenek, Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 176.845.918,79 TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 284.954.695,90 TL'ye ulaşmıştır.

Muş İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2014 yılı Gelir ve Gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

2014 YILI BÜTÇE GELİRLERİ TABLOSU		
	Tahmini	Gerçekleşen
Vergi Gelirleri	360.000,00	96.666,68
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.275.000,00	2.097.017,43
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	0,00	175.470.912,87
Diğer Gelirler	38.450.000,00	51.058.914,77
Sermaye Gelirleri	915.000,00	0,00
TOPLAM Öz Gelir	41.000.000,00	53.252.598,88
TOPLAM Genel Gelir	41.000.000,00	228.723.511,75

2014 YILI ÖDENEKLER TABLOSU						
Bütçe ile Verilen Ödenek	Önceki Yılandan Devreden Ödenekler	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler	Ek Ödenek	Net Bütçe Ödenegi Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	Sonraki Yıla Devreden Ödenek
41.000.000,00	67.108.777,11	176.845.918,79	7.000.000,00	291.954.695,90	211.247.828,78	79.086.416,71

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6. maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

2014 yılına özgü olarak 6360 sayılı Kanunun Geçici 2'nci maddesi ile tüzel kişiliği kaldırılan belediyeler Nisan 2014 tarihi itibarıyla İl Özel İdaresine devredildiğinden bu belediyelerin gelir ve giderleri karşılığı olarak ek bütçe yapılmış, bu gelişme de İl Özel İdaresinin 2014 yılı başındaki bütçe öngörülleri ile yıl sonunda gerçekleşen bütçe sonuçları arasında fark oluşmasında etkili olmuştur.

2014 YILI BÜTÇE GİDERLERİ CETVELİ		
	Bütçe Tahmini	Gerçekleşen Gider
Personel Giderleri	7.590.031,00	30.960.889,07
Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	1.051.028,00	4.402.613,48
Mal ve Hizmet Alım Gideri	9.830.032,00	31.807.031,41
Faiz Giderleri	0,00	0,00
Cari Transferler	1.653.151,66	11.355.508,72
Sermaye Giderleri	18.190.757,34	132.078.786,10
Sermaye Transferi	635.000,00	643.000,00
Yedek Ödenekler	2.050.000,00	0,00
TOPLAM	41.000.000,00	211.247.828,78

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Muş İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanunla belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanununun 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Muş İl Özel İdaresi'nde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığı'nın sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğüne gerçekleştirilmektedir.

2014 yılı denetimi kapsamında Muş İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı

- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Yoksullara Mikro Kredi Verilmesi İçin Vakıf'a Aktarılan Kaynağın 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında İzlenmemesi

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun; "İl Özel İdaresinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 6'ncı maddesi özel idarelerin görev ve yetkilerini sıralamıştır. Buna göre; "yoksullara mikro kredi verilmesi" görevi de, il özel idarelerine verilmiş olup, aynı Kanunun 64'üncü Maddesinin (c) bendindeki,

"Madde 64- İl özel idaresi, il genel meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

c) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir."

Hükmü gereğince İl Genel Meclisinin Kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda fıkra da sayılan kuruluş, dernek, vakıflarla da ortak hizmet projesi gerçekleştirilebilecektir.

Bu hükme dayanılarak Muş İl Özel İdaresi ile bir Vakıf arasında 30.04.2012 tarihinde "Protokol" imzalanmıştır.

Protokolün "Tarafların Yükümlülükleri"ni düzenleyen 4'üncü maddesinde;

" 4-A) İdarenin Yükümlülükleri

İdare, Vakfın bildireceği ve vakıf adına açılmış bulunan bir banka hesabına, bu protokolün Vakfın Yükümlülükleri kısmında belirtilen şekil ve şartlarda, Vakıf tarafından Türkiye Grameen Mikro Kredi Proje kapsamında Muş mikro kredi uygulaması için kullanılmak üzere 50.000 TL'ye kadar kaynak aktaracaktır. Uygulamanın gelişmesine uygun olarak, ihtiyaç duyulacak ilave fonun sağlanması için Valilik ve Vakıf gayret gösterecektir. Bu protokol gereği aktarılan kaynak, Vakfa bir doğrudan kaynak aktarımı veya bağış olmayıp, ortak hizmet projesi olan mikro kredi içindir. İdare proje bitimine müteakip aktardığı kaynağın tamamını geri isteyebileceği gibi ilave kaynak sunarak projeyi devam ettirebilir."

Denilmektedir.

Bu kapsamda, 09.05.2012 tarihli ve 160 sayılı İl Encümen Kararı ile Mikro Kredi projesi hesabından 50.000 TL ödeneğin aktarıldığı, 10.03.2014 tarih 33 sayılı Encümen Kararı ile de 01 Mart 2014 tarihinden itibaren 3 yıl süre ile projenin devam ettirilmesinin uygun görüldüğü tespit edilmiştir.

Aktarılan bu kaynaklara ilişkin belgelerin incelenmesi neticesinde ortak projenin; kredi niteliğinde yürütülmesi ve bu nedenle kurum alacakları hesap grubu altında yer alan “132 / 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında” izlenmesi gereken mikro kredi uygulamasının, paranın verildiği yıl Bütçe Gideri yazılarak doğrudan gider olarak muhasebeleştirildiği bunun sonucunda da faaliyet dönemini takip eden yıllarda Mali Tablolar yerine sadece yazışmaların yapıldığı dosyasında izlendiği görülmüştür.

Bu nitelikteki aktarımlar kamu alacağı olarak da muhasebeleştirilmediği takdirde ilgili sivil toplum kuruluşlarının kaynağı durumuna gelebilecektir. Oysa aktarımlar kredi verme amacıyla yapılmış ve geri dönüşleri olan aktarımlardır. Buna ilişkin hüküm protokolde de açıkça belirtilmektedir. Nihayetinde bu aktarımlar ancak alacak olarak muhasebeleştirildiği takdirde kamu kurumları tarafından takip edilebilecektir. Kaldı ki Protokol'de Vakfa kredi amaçlı aktarılan kaynağın vakfın iflası, feshi ve benzeri hallerde nasıl, kimden ve hangi şartlarda nasıl tahsil edileceği de açıklığa kavuşturulmamıştır.

Halbuki, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 1'inci maddesinde amaç;

" İl özel idaresi, belediye, bağlı idare ve birliklerin; gelir ve gider bütçelerinin hazırlanması, kesin hesabın çıkarılması, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usul, ilke ve standartların belirlenmesi" olarak tespit edilmiştir.

Özetle, kredi niteliğinde olan ve bu nedenle alacak hesaplarında da izlenmesi gereken mikro kredi uygulaması, doğrudan gider olarak muhasebeleştirilmiş ve böylece, aktarılan tutarlar kamu alacağı olarak 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar hesabına kaydedilmediğinden Mali Tablolarda yer almamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "132 ve 232 nolu Kısa ve Uzun Vadeli Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı İçişleri Bakanlığı muhasebe modülünde çalışmamaktadır. durumun düzeltilmesi için Bakanlık Yardım Menüsünden 3 ayrı mail atılmıştır. Bu güne kadar bir cevap alınmamıştır. Söz konusu husus Muhasebe Servisince takip edilmektedir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresince verilen cevapta; Mikro Kredi olarak verilen kaynağın 132 ve 232 nolu hesaplarda izlenememesinin muhasebe modülünden kaynaklandığı belirtilmektedir.

2014 yılı mali tablolarında mikro kredi için aktarılan tutarlar kamu alacağı olarak 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar hesabına kaydedilmediğinden hata devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Muş İl Özel İdaresi 2014 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı 232 Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun Yayımlanmaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 30'uncu maddesinde; genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini Temmuz ayı içinde kamu oyuna açıklayacakları hükme bağlanmıştır.

Mali saydamlık ve hesap verilebilirliğin gereği olarak, Muş İl Özel İdaresi'nin ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçlarını, ikinci altı aya ilişkin beklenti ve hedefleri ile faaliyetlerini kapsayan "2014 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu"nun temmuz ayı içinde ve sonrasında kamuoyuna açıklanmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; "5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 30'uncu maddesine uygun olarak Mali Durum ve Beklentiler Raporu yayımlanacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi ile, Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporunun yayımlanması konusunda mutabakat sağlanmakla birlikte konunun denetimlerde izlenmesi uygun olacaktır.

BULGU 2: 03.06.2014 Tarih ve 2014/6455 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te Yapılan Değişiklikler Kapsamında Muş İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazlarla İlgili Yeniden Kayıt İşlemlerinin Yapılmaması

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; "taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu kayıt alınma işleminin bazı esasları adı geçen Yönetmelik'te değişiklik yapan 19.06.2014 tarih ve 29035 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 03.04.2014 tarih ve 2014 /6455 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yeniden belirlenmiştir. Bu belirlenmelerin bir kısmına

“Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler” başlıklı Geçici 1'inci maddede yer verilmiştir. Buna göre;

“ (1) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.”

Öte yandan aynı Yönetmelik'in “Cins Tashihlerinin Yapılması” başlıklı değişik 10'uncu maddesinin birinci fıkrasında ise aşağıdaki hükme yer verilmiştir.

“Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır.”

Bu durumda Muş İl Özel İdaresinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekilleri ve emlak vergisi değerleri üzerinden fiili envanterinin yapılmasının, en geç 30.09.2014 tarihi itibarıyla ilgili form ve cetvellere geçirilmesinin ve bu bilgilerin muhasebe kayıtlarının yapılmak üzere muhasebe birimlerine verilerek en geç 01.10.2014 tarihine kadar kayıtlarının yapılmasının Yönetmelik hükümlerinin gereği olduğu anlaşılmaktadır. Bu işlemlere bağlı olarak 31.12 2014 tarihinde de tespit edilen değerler üzerinden Amortisman Hesaplarına kayıt yapılacaktır.

Ancak bu kayıtların yapılmasına temel oluşturmak üzere öncelikle mevcut hesaplarda kayıtlı bulunan taşınmazların 01.10.2014 tarihi itibarıyla 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabında kayıtlı tutarların alacak kaydı

ile çıkarılması, toplam tutarın da 500 Net Değer Hesabına borç yazılması gerekmektedir. Aynı şekilde söz konusu taşınmazlara ilişkin amortisman tutarları da 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilerek hesaplardan çıkarılacaktır.

Yönetmelik değişikliği ile ilgili ayrıntılı açıklama Muhasebat Genel Müdürlüğünün 25.07.2014 tarihinde yayınlanan Taşınmaz Envanteri konulu genel yazısında yer almıştır.

Bu bilgiler ışığında Muş İl Özel İdaresinin kesin mizan ve bilançosunun incelenmesi sonucunda yukarıda açıklanan işlemlerinin gerçekleştirilmediği görülmüştür. Bu nedenle Kurumun 2014 yılı Mali Tablolarının 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 500 Net Değer Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar Hesaplarında kayıtlı tutarların mevzuata uygun olarak kaydedilmesi gereken tutarlar olmadığı anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "İl Özel İdaremizin mülkiyetinde bulunan taşınmazların yeniden kayıt işlemleri en kısa zamanda yapılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresince verilen cevapta; İl Özel İdaresi'nin mülkiyetinde bulunan taşınmazların yeniden kayıt işlemlerinin yapılacağı belirtilmiştir. Bu konuda Kurumla mutabakat sağlanmakla birlikte 2014 yılı mali tablolarında 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 500 Net Değer Hesabı ile 257 Birikmiş Amortismanlar Hesaplarıyla ilgili olarak tespit edilen hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 3: 3213 Sayılı Maden Kanunu'nun Devlet Hakkı ve Özel İdare Payı Başlıklı 14'üncü Maddesine Göre Bazı Ruhsat Sahiplerince Söz Konusu Maddede Belirlenen Oranlar Üzerinden Hesaplanacak Payın Devlet Hakkı olarak Maden İşleri Genel Müdürlüğüne Yatırılması Gerekirken Yatırılmaması, Dolayısıyla Söz Konusu Devlet Hakkından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne İl Özel İdaresi Hesabına Aktarılması Gereken Payların da Aktarılmaması

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde "*Devlet Hakkı: Maden istihracı ile sağlanacak gelirden Devlet payına düşen kısım*" şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Kanun'un 14'üncü maddesine göre Maden İşleri Genel Müdürlüğüne, ruhsat verdiği madenlerle ilgili olarak ruhsat sahiplerince her yıl Nisan ayının sonuna kadar satış

bilgi formu verilmesi, satış bilgi formundaki hasıllara göre de söz konusu 14'üncü maddede saptanan oranlara göre bulunacak "Devlet Hakkı"nın her yıl Haziran ayı sonuna kadar ruhsat sahipleri tarafından Maden İşleri Genel Müdürlüğüne yatırılması gerekmektedir.

Aynı Kanun'un yine 14'üncü maddesine 10.06.2010 tarih ve 5995 sayılı Kanun'la getirilen ek fıkırdaki;

"Ruhsat sahibi tarafından yatırılan Devlet hakkının % 25'i il özel idare payı olarak ruhsatın bulunduğu ilin özel idaresine, % 25'i ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına, % 50'si de Hazine hesabına yatırılır."

Denilerek madenlerden sağlanacak "Devlet Hakkı"nın kamu gelirleri olarak nasıl pay edileceği açıklanmıştır.

Devlet Hakkı kapsamındaki il özel idaresi paylarının doğru yatırılıp yatırılmadığının tespiti için Maden İşleri Genel Müdürlüğünden Muş İli'ne ait veriler temin edilerek İl Özel İdaresi Gelir Müdürlüğü ile Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü verileri ile karşılaştırılmıştır.

Muş İl Özel İdaresine aktarılması gereken 2014 yılı maden payı alacağı tahakkuku 376.989,27 TL ve tahsilatı 64,369,95 TL şeklinde olup, yatırılmayan maden payı alacağı toplamının 312.619,32 TL olduğu anlaşılmıştır.

Muş İl Özel İdaresinin maden payı alacağı olarak tahsil edilemeyen söz konusu tutar nedeniyle yıl içinde ve yıl sonunda düzenlenecek Mali Tablolardaki gelir hesapları etkilenmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Ruhsat ve Denetim Müdürlüğümüz tarafından Devlet Hakkı Özel İdare Payları için, 02.10.2013 tarih ve 5651 sayılı , 03.02.2015 tarih ve 665 sayılı, 03.04.2015 tarih ve 1754 sayılı yazılarımız ile konunun takibi yapılmaktadır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi ile, Maden Kanunu gereğince Devlet Hakkından Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nce İl Özel İdaresi hesabına aktarılması gereken tutarın takibi konusunda mutabakat sağlanmıştır.

BULGU 4: Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Yapılan Ödenek Aktarmalarında İhale Bedelinin %1'i Oranında Genel İdare Giderleri Adı Altında Ödenek İlavesi Yapılarak Gönderilmesi

5355 sayılı Kanununun 18'nci maddesinin değişik üçüncü fıkrasında ;

"(Değişik üçüncü fıkra: 27/4/2008-5793/44 md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri; köye yönelik hizmetlere ilişkin yapım, bakım ve onarım işleri, bölünmüş yol, elektrifikasyon, köy yolu, içme suyu, sulama suyu ve kanalizasyon yatırımlarını, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri köylere hizmet götürme birliklerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilirler. Aktarma işlemi merkezi idare kuruluşlarında ilgili bakanın, il özel idarelerinde valinin onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. Bu takdirde iş, birliğin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. Köylere hizmet götürme birlikleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçelerinden ödenek aktarabilirler. Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları ile il özel idareleri tarafından aktarılacak ödeneklerle gerçekleştirilecek yatırımlar, birliğin hizmet ve görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın yapılabilir.

..."

Hükmü getirilmiştir.

Ancak, uygulamada "ödenek aktarma"ya ilişkin 18'inci madde dayanak gösterilirken, yardım gibi her bir İlçe Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ile 13.01.2014 - 31.12.2014 tarihleri arasında yürürlükte olacağı belirtilen ayrı ayrı Protokol yapıldığı ve yatırımlar için aktarılan (KDV'siz) toplam 62.224.671,75 TL ödenek ile birlikte 622.246,71 TL %1 oranında birlik payı olarak ayrıca ödenek ilave edildiği görülmüştür.

Protokollerin "Konu"ya ilişkin 4'üncü maddesinin Muş İl Özel İdaresi yatırımlarına ait olanlarında;

4.3. Muş İl Özel İdaresi Programındaki Yol Projelerinde,

4.4. Muş İl Özel İdaresi Kapsamındaki İçme Suyu Projelerinde,

4.5. Muş İl Özel İdaresi Kapsamındaki Kanalizasyon Projelerinde,

4.6. İdare'nin Birlik Kanalıyla Yapacağı Diğer Projelerinde (okul, sağlık ocağı,

pansiyon, lojman, sosyal tesis, spor salonu, hizmet binaları vb)

a-) Keşif ve yaklaşık maliyetlerin İdare (Muş İl Özel İdaresi) teknik personeline hazırlanacağı,

b-) İşlerin ihalesinin Birlik (.. KHGB) tarafından yapılacağı,

c-) İhale bedeli kadar ödeneğin İDARE tarafından BİRLİK hesabına aktarılacağı, Ayrıca genel yönetim giderlerinin karşılanması amacıyla ilave olarak ihale bedelinin %1'i kadar ödeneğin ilave olarak BİRLİK hesabına İDARE tarafından gönderileceği,

d-)Yapılan işlerin kontrollük hizmetlerinin İDARE teknik personeli tarafından yapılacağı,

belirtilmiştir.

Protokolde; Muş İl Özel İdaresinin keşif ve yaklaşık maliyet hesaplamalarını, yapılan işlerin kontrollük hizmetlerini kendi teknik personelleri ile gerçekleştireceği belirtilirken Birliğin ise, ihale işlemlerini yürüttüğü, şartname satış gelirlerini tahsil ettiği, ayrıca İDARE'den Sözleşme bedelinin %1 oranında genel yönetim giderleri karşılığı ödenek alması düzenlenmiştir.

Köylere Hizmet Götürme Birlikleri 5355 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren kuruluşlardır. Kanunun 15 ve 16'ncı maddelerinde birliğin gelirleri ve giderleri sayılmış olup, bu kuruluşların kendi genel giderlerini karşılayacak gelirleri bulunmaktadır. Ayrıca, bu kuruluşlarca ihtiyaç duyulan hallerde diğer kamu kurum ve kuruluşlarından geçici görevle personel istihdamı da mümkündür. Zaten yapılması gereken işler protokol gereği il özel idaresi personeline yürütülmektedir. Dolayısıyla aktarılan bu tutarların Merkez ve İlçe Köylere Hizmet Götürme Birliklerine yersiz bir kaynak aktarımı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Köylere Hizmet Götürme Birlikleri'ne yapılan ödenek aktarmalarında ihale bedelinin %1'i oranında genel idare giderleri adı altında bundan sonra ödenek ilavesi yapılarak gönderilmeyecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi ile, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri'ne yapılan ödenek aktarmalarında ihale bedelinin %1'i oranında genel idare giderleri adı altında ödenek ilavesi yapılarak gönderilmemesi konusunda mutabakat sağlanmıştır.

8. EKLER**Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları****Muş İl Özel İdaresi 2014 Mali Yılı Bilançosu**

AKTİF		PASİF	
1 DÖNEN VARLIKLAR	93.121.731,83	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	3.971.010,11
10 HAZİR DEĞERLER	91.504.004,11	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	2.317.399,10
102 BANKA HESABI	91.504.004,11	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	460.976,49
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00	333 EMANETLER HESABI	1.856.422,61
12 FAALİYET ALACAKLARI	846.511,73	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	1.479.062,32
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	628.437,62
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	687.511,73	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	776.480,39
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	159.000,00	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	74.144,31
15 STOKLAR	771.215,99	39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI	174.548,69
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	771.215,99	397 SAYIM FAZLALARI HESABI	174.548,69
16 ÖN ÖDEMELER	0,00	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	0,00
160 İÇ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00	43 DİĞER BORÇLAR	0,00
161 PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00	430 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	0,00
2 DURAN VARLIKLAR	243.019.221,18	5 ÖZ KAYNAKLAR	332.169.942,90
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	2.101.217,17	50 NET DEĞER	33.797.503,51
240 MALİ KURULUÇLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	2.022.667,82	500 NET DEĞER HESABI	33.797.503,51
241 MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUÇLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	78.549,35	51 DEĞER HAREKETLERİ	-1.404.624,98
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	220.499.917,54	511 MUHASEBE BİRİMLERİ ARASI İÇLEMLER HESABI	0,00
250 ARAZI VE ARSALAR HESABI	1.346.964,03	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	-1.404.624,98
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	55.639.920,52	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	296.704.029,63
252 BİNALAR HESABI	143.497.250,35	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	296.704.029,63
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	6.787.040,19	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-53.536.756,01
254 TAÇITLAR HESABI	4.156.814,05	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-53.536.756,01
255 DEMİRBAÇLAR HESABI	1.885.460,96	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	56.609.790,75
257 BİRİKMIÇ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-4.662.312,72	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	81.589.188,24

T.C. Sayıştay Başkanlığı

258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	11.848.780,16	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-24.979.397,49
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	157.577,36	PASIF TOPLAMI	336.140.953,01
260 HAKLAR HESABI	157.577,36		
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	20.260.509,11		
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	20.260.509,11		
AKTİF TOPLAMI	336.140.953,01		

MUŞ İL ÖZEL İDARESİ FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod.1	GİDERİN TÜRÜ	N-2 Yılı		N-1 Yılı		Cari Yıl (N)	
			TL	Kr	TL	Kr	TL	Kr
630	01	Personel Giderleri	20.235.484	09	21.999.414	29	30.960.889	07
630	02	Sos. Güv. Kurumlarına Devlet Primi Gld.	3.306.454	37	3.466.431	15	4.402.613	48
630	03	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	18.544.932	45	14.472.514	31	23.677.871	82
630	04	Falız Giderleri	0	00	0,00	00	0,00	00
630	05	Cari Transferler	7.067.847	97	14.968.097	74	10.519.289	55
630	07	Sermaye Transferleri	550.000	00	600.000	00	78.240.550	29
630	13	Amortisman Giderleri			0,00	00	4.662.312	72
630	14	İlk Madde ve Malzeme giderleri			4.736.206	90	7.003.197	09
GİDERLER TOPLAMI (A)			49.704.718	88	60.242.663	39	159.466.724	05
Hesap Kodu	Yardımcı Hesap Kod.1	GELİRİN TÜRÜ	N-2 Yılı		N-1 Yılı		Cari Yıl (N)	
			TL	Kr	TL	Kr	TL	Kr
600	01	Vergi Gelirleri	243.704	66	236.964	27	96.666	68
600	03	Teşebbüs ve Mkiyet Gelirleri	4.436.382	42	3.132.955	46	2.235.533	12
600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gel.	64.496.109	06	174.181.312	06	162.645.713	79
600	05	Diğer Gelirler	31.262.737	69	37.183.907	37	51.098.601	21
GELİRLER TOPLAMI (B)			100.438.933	83	214.735.139	16	216.076.514	80
FAALİYET SONUCU			50.734.214	95	154.492.475	77	56.609.790	75

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>